Ο ΣΙΩΠΗΛΟΣ ΜΕΣΣΙΑΣ-Ο ΙΗΣΟΥΣ ΣΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ 2
01. Το ντεμπούτο του Μεσσία 3

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ «ΝΕΑ ΖΩΗ»

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΑΡΧΕΙΟΥ: **Ο ΣΙΩΠΗΛΟΣ ΜΕΣΣΙΑΣ-Ο ΙΗΣΟΥΣ ΣΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ**

Εισηγητής: Χάρης Νταγκουνάκης

Εισηγητής: *Χάρης Νταγκουνάκης*

01. Το ντεμπούτο του Μεσσία

Ανάγνωσμα: Μάρκος 1:1-13

ΞΕΚΙΝΩΝΤΑΣ τη σειρά μας αυτή, πρέπει να ξέρουμε ότι ο κάθε Ευαγγελιστής παρουσιάζει διαφορετικές πτυχές από τη ζωή και τη δράση του Ιησού στο Ευαγγέλιό του. Ο Μάρκος θέλει να προβάλει τον Δούλο του Θεού που υπηρετεί και θυσιάζεται για τη σωτηρία μας. Ο τίτλος «Ο Σιωπηλός Μεσσίας» δεν σημαίνει άρνηση πως ο Χριστός εδώ στη γη δίδασκε και κήρυττε ως απεσταλμένος του Θεού. Θέλουμε να θίξουμε μια αλήθεια που μόνον ο Μάρκος μάς αποκαλύπτει, ότι δηλ. ο Χριστός είχε την τάση να αποκρύπτει τη μεσσιανική του ταυτότητα κατά τη διάρκεια της επίγειας δράσης του. Πρόκειται για μια θεολογική θεωρία που διατυπώθηκε το 1901 από έναν γερμανό μελετητή (William Wrede), γνωστή ως «το Μυστικό του Μεσσία». Στο Κατά Μάρκον Ευαγγέλιο –σε αυτό τις πιο πολλές φορές– βλέπουμε τον Ιησού να επιτιμάει τα δαιμόνια που φώναζαν ότι είναι ο Υιός του Θεού (Μκ 1:34· 3:11-12)· να προστάζει τους θεραπευμένους να μη μιλούν σε κανέναν γι' αυτόν (Μκ 1:43-44· 5:43)· να ζητάει από τους μαθητές του να μην αποκαλύψουν πως αυτός είναι ο Χριστός (Μκ 8:29-30· 9:9)· τέλος, τις παραβολές του τις λέει στον κόσμο, με τρόπο που να ακούν αλλά να μην καταλαβαίνουν «τα μυστήρια του Θεού» (Μκ 4:11-12). Με τον όρο «μυστήρια» ο Ιησούς δεν υπονοεί κάποιες μυστηριακές θρησκείες, αλλά ότι η βασιλεία του που έρχεται, δηλ. η περίοδος της χάριτος μετά την Ανάσταση, είναι ένα κρυμμένο μυστικό που αποκαλύπτεται πλήρως μετά την Πεντηκοστή, δηλ. με την κάθοδο του Πνεύματος. Το μυστικό αυτό του Μεσσία ήταν ανάγκη κατά τον Μάρκο να τονιστεί, για να αποφευχθεί η παρανόηση της αποστολής του Μεσσία. Αποστολή του δεν θα ήταν η εθνικιστική, η πολιτική ή η στρατιωτική απελευθέρωση των Ιουδαίων από τον ρωμαϊκό ζυγό, όπως πολλοί περίμεναν, αλλά η λύτρωση από την αμαρτία, κάτι που θα γινόταν εφικτό μόνο με τη σταύρωση και την Ανάστασή του από τους νεκρούς.

Τη χρονολογία συγγραφής του κατά Μάρκον Ευαγγελίου, ορισμένοι ερμηνευτές την τοποθετούν στις αρχές της δεκαετίας του 50, αλλά πιθανότερη φαίνεται μια χρονολογία ανάμεσα 57 και 60 μ.Χ. Το β΄ Ευαγγέλιο δεν απευθύνεται σε Ιουδαίους, αλλά σε εξ εθνών χριστιανούς της Ρώμης, εξού και εξηγείται η συντομία, η λιτότητα, η πληρότητα και η περιγραφικότητά του, χαρακτηριστικά όλα αυτά των Ρωμαίων. Άλλωστε, το Ευαγγέλιο γράφτηκε κατευθείαν στα Ελληνικά και εξηγεί πράγματα γνωστά μόνο στους κατοίκους της Παλαιστίνης, μιλώντας σε εθνικούς (π.χ. Μκ 12:18). Οι παραπομπές, εξάλλου, της ΠΔ δίδονται από τη μετάφραση των Ο΄ που τη διάβαζαν οι εθνικοί. Οι περισσότεροι συγγραφείς δέχονται την αρχική και ομόφωνη γνώμη της Εκκλησίας, ότι το β΄ Ευαγγέλιο είναι γραμμένο από τον Ιωάννη-Μάρκο. Ήταν γιος της Μαρίας, που στο σπίτι της γινόταν κατ' οίκον συνάθροιση των Χριστιανών των Ιεροσολύμων (Πραξ 12:12). Πιθανότατα, ήταν ο νεαρός που στη Γεθσημανή άφησε τον χιτώνα του στους στρατιώτες για να μη συλληφθεί μαζί με τον Ιησού (Μκ 14:51-52). Όλα αυτά δείχνουν πόσο κοντά ήταν ο συγγραφέας στα γεγονότα, τα οποία κατέγραψε με υπαγόρευση του απ. Πέτρου. Εδώ βλέπουμε:

1. Το «χαρμόσυνο μήνυμα» ως πραγματικότητα

Το πρώτο εδάφιο του Ευαγγελίου μάς λέει ότι «έτσι ξεκινάει το χαρμόσυνο μήνυμα για τον Ιησού». Το μήνυμα αυτό άλλαξε τον κόσμο και συνεπώς πρόκειται για πραγματικό, ιστορικό γεγονός. Η έλευση του Ιησού στη γη μας ήταν ένα ιστορικό, πραγματικό γεγονός. Τον Θεό κανείς δεν τον είδε. Είδαμε όμως τον Χριστό, τον ψηλαφήσαμε, έζησε μαζί μας, τον είδαμε να πεθαίνει στον σταυρό και να αναλαμβάνεται αναστημένος στους ουρανούς.

Ο Μάρκος δεν προσπαθεί να αποδείξει τη θεότητα του Ιησού στη γη, όπως κάνουν οι άλλοι Ευαγγελιστές. Θέλει να προκαλέσει την πίστη των αναγνωστών του. Στην αφήγηση του Ευαγγελίου του διακρίνει κανείς έναν επείγοντα χαρακτήρα. «Έφτασε η βασιλεία», τους λέει (1:15). Η λ. «ευθύς» είναι μια από τις αγαπημένες του λέξεις σύνδεσης.

2. Η εκπλήρωση των προφητειών

Στο εδ. 1 με τη φρ. «Στα βιβλία των προφητών είναι γραμμένο:…» ο Μάρκος ξεκινάει τονίζοντας ότι όσο νέο και συγκλονιστικό κι αν είναι το «χαρμόσυνο μήνυμα» που προανέφερε, ο Θεός το έχει προετοιμάσει με μεγάλη φροντίδα, κι αυτό φαίνεται στον προφητικό λόγο της Παλαιάς Διαθήκης. Η αίσθηση του καινούργιου δεν αφαιρείται, αλλά και το προαιώνιο σχέδιο του Θεού δεν αγνοείται. Στο Κριτικό Κείμενο διαβάζουμε *Καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ*… ενώ το Εκκλησιαστικό, απ' όπου και η NMB, έχει *Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις*… Στην πραγματικότητα, τα εδάφια που παρατίθενται προέρχονται από τον προφήτη Μαλαχία (3:1) και μερικοί το

συνδυάζουν με το Εξ 23:20 και το Ησ 40:3, όπου η διατύπωση μοιάζει, αλλά δεν είναι ακριβώς όπως στον Μαλαχία. Υπάρχουν διάφορες εξηγήσεις γι' αυτή την ασυμφωνία, με επικρατέστερη ότι πρόκειται για συλλογή παραθεμάτων της Παλαιάς Διαθήκης, τα οποία συγκεντρώθηκαν λόγω του κοινού τους θέματος και αποδόθηκαν για λόγους αναγνωρισιμότητας στον πιο γνωστό προφήτη (Ησαΐας). Το σημαντικό είναι ότι ο Μάρκος θέλει να γνωρίζουμε ότι ο Βαπτιστής είναι μέρος της προετοιμασίας του Θεού για την εμφάνιση του Μεσσία.

3. Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής

Η διακονία του Βαπτιστή περιγράφεται με ελάχιστες βιογραφικές λεπτομέρειες (όχι όπως κάνει ο Λουκάς κεφ. 1), κάτι που ταιριάζει στο όλο ύφος του Ευαγγελίου. Η συγκεκριμένη «έρημος» της κοιλάδας του Ιορδάνη ήταν γνωστή από την ΠΔ. Αυτή την περιοχή διάλεξε ο Λωτ (Γεν 13)· τη διέσχισε ο Ιακώβ πηγαίνοντας να συναντήσει τον Ησαύ (Γεν 33)· εκεί οδήγησε ο Ιησούς Ναυή τους Ισραηλίτες προς τη γη Χαναάν (ΙησΝ 3)˛εκεί έδρασαν ο Ηλίας και ο Ελισσαιέ. Το «βάπτισμα μετανοίας», στο οποίο καλούσε ο Ιωάννης τον λαό, έχει ιουδαϊκή προέλευση. Όπως ξέρουμε, οι Ισραηλίτες εφάρμοζαν τελετουργικούς καθαρμούς (πλύσεις) από την εποχή του Μωυσή. Ήταν επίσης εξοικειωμένοι με την ιδέα ότι το πλύσιμο καθιστά κάποιον «καθαρό» (Ησ 1:16-18). Οι προσήλυτοι βαπτίζονταν επίσης. Το εκπληκτικό στη διακονία του Ιωάννη είναι ότι καλεί και μετά την Αιχμαλωσία τους Ιουδαίους να βαπτιστούν, υπογραμμίζοντας έτσι το γεγονός ότι η ίδια τους η θρησκεία, ο Ιουδαϊσμός, ήταν το κύριο εμπόδιο στην προετοιμασία τους για τον Μεσσία, τον ερχομό του οποίου προσδοκούσαν.

Το ερώτημα γιατί «πήγαιναν σ' αυτόν όλοι οι κάτοικοι της Ιουδαίας κι οι Ιεροσολυμίτες», ενώ οι πρόγονοί τους θανάτωναν τους προφήτες, απαντάται εύκολα: Όλος αυτός ο κόσμος ήταν καταπιεσμένοι από τους Ρωμαίους και έλπιζαν σε μια επίγεια απελευθέρωση και αποκατάσταση της παλιάς δόξας του έθνους τους (Μκ 1:1-8· Λκ 3:1-18· Μτ 3:1-12· Ιω 1:19-28). Όταν ο Ιωάννης μιλούσε για την επερχόμενη κρίση του Θεού, όλοι είχαν την τάση να τον πιστέψουν! Δεν αρκεί να αποδεχόμαστε το θέλημα του Θεού. Είναι ανάγκη να υπακούμε κιόλας σ' αυτό το θέλημα.

4. Η Βάπτιση του Ιησού

Στα εδ. 9-11 του πρώτου κεφαλαίου ο Μάρκος μάς πληροφορεί σχεδόν τηλεγραφικά ότι ο Ιησούς ήρθε να βαπτιστεί από τον Ιωάννη. Εύκολα καταλαβαίνουμε το σοκ για τους Χριστιανούς αναγνώστες του Ευαγγελίου του 1ου αιώνα. Όλοι πήγαιναν να βαπτιστούν εξομολογούμενοι τις αμαρτίες τους –πήγε και ο Ιησούς! Τι αμαρτίες είχε ο Ιησούς; Ένα δεύτερο σοκ θα ήταν για τον Ιωάννη, όταν είδε τον Υιό του Θεού, που σήκωνε τις αμαρτίες του κόσμου, να έρχεται να βαπτιστεί απ' αυτόν! Ο Ματθαίος καταγράφει τις αντιρρήσεις του Βαπτιστή (Μτ 3:14-15), ο οποίος τελικά πείθεται προκειμένου «να εκπληρώσει κάθε δικαιοσύνη» (δηλ. να κάνει ό,τι προβλέπει το σχέδιο του Θεού). Αυτό θα έλεγε κι ένας αφιερωμένος Δούλος του Θεού, όπως ήταν ο Ιησούς! Η περιγραφή του ρόλου του Ιωάννη, που ο ίδιος κάνει, είναι πολύ ειδική. Ο δούλος έδενε τα σανδάλια ενός κυρίου. Σήμαινε ότι εξυψώνει έτσι τον άλλο άνθρωπο πάνω απ' όλους. Και αυτό έκανε εν προκειμένω ο Ιωάννης. Γιατί όμως; Επειδή, όπως λέει ο ίδιος: «εγώ σας βάφτισα με νερό, εκείνος όμως θα σας βαφτίσει με Άγιο Πνεύμα» –πρόβλεψη που εκπληρώθηκε την Πεντηκοστή και κατόπιν στο σπίτι του Κορνήλιου. Εκπληρώθηκε όμως και θεολογικά με τη διαβεβαίωση του Παύλου στο Ρωμ 8:5-11, όπου γίνεται διάκριση ανάμεσα σ' αυτούς που ακολουθούν τις ανθρώπινες επιθυμίες (*οἱ ἐν σαρκὶ ὄντες*) και αυτούς έχουν το Πνεύμα του Χριστού (*οἱ ἐν Πνεύματι*).

Τι ρόλο έπαιξε, λοιπόν, η βάπτιση του Ιησού; Γιατί βαπτίστηκε ο Χριστός, αφού δεν είχε δικές του αμαρτίες να εξομολογηθεί; Η απάντηση είναι διπλή: α) Κατά τον Ματθαίο και Μάρκο, ο Κύριος στο ντεμπούτο του, είδε το Πνεύμα να κατεβαίνει πάνω του σαν περιστέρι. Επίσης, κατά τον Μάρκο και Λουκά η ουράνια φωνή απευθύνθηκε στον ίδιο: «Συ είσαι ο αγαπημένος μου Υιός…» β) Κατά τον Ιωάννη, η αποκάλυψη αυτή έγινε «για να γνωρίσει ο Ισραήλ τον Χριστό» (1:32-34). Κάτι ανάλογο πιστεύουν και οι Συνοπτικοί.

5. Οι Πειρασμοί

Αμέσως μετά, το Πνεύμα οδήγησε τον Ιησού στην έρημο, «όπου αντιμετώπισε τους πειρασμούς του σατανά». Το περιστατικό μάς είναι γνωστό, και πώς ο Κύριος αντιμετώπισε τους πειρασμούς με τον γραπτό Λόγο του Θεού. Παρά τη συντομία του, ωστόσο, ο Μάρκος μάς δίνει μια περίεργη πληροφορία, που δεν καταγράφεται από τους άλλους Ευαγγελιστές. Το εδ. 1:13 λέει απλά ότι «ζούσε μαζί με τα θηρία, και άγγελοι τον υπηρετούσαν». Εδώ ο Μάρκος τονίζει τη μοναξιά και την απομόνωση. Δεν υπήρχαν άνθρωποι στην έρημο. Υπήρχαν όμως θηρία και πολλοί βλέπουν την αρμονία, που προλέγεται στον Ησαΐα (11:6.8) στη βασιλεία του Θεού. Οι άγγελοι δεν περιγράφονται λεπτομερώς, αλλά η διακονία τους δεν μπορεί παρά να εξηγεί τις στιγμές εκείνες στη ζωή μας, που το χέρι του Θεού φαίνεται ιδιαίτερα πάνω μας εκεί που δεν το περιμένουμε! Το ντεμπούτο του Μεσσία είναι και μια εικόνα της πορείας του ανθρώπου που αποφάσισε να ακολουθήσει τον Χριστό: Ακούει το ευαγγέλιο της σωτηρίας - μετανοεί για την αμαρτία του - γίνεται παιδί του Θεού λαμβάνει το Πνεύμα του Θεού μέσα του - και μπορεί μ' αυτή τη δύναμη να πορεύεται εν Χριστώ και να νικάει τους πειρασμούς.

Μακάρι αυτή να είναι η ζωή μας με τον Χριστό!

****